زنجیرە ڕێنماییەکانی دێرین ژمارە ٦٣

الاختلاط

تێکەڵی پیاوان و ئافرەتانی نامەحرەم

قالَ رسولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم : (فَاتَّقُوا الدُّنْيَا وَاتَّقُوا النِّسَاءَ؛ فَإِنَّ أَوَّلَ فِتْنَةِ بَنِي إِسْرَائِيلَ كَانَتْ فِي النِّسَاءِ). ((الصحيحة)) (486 و911).

واتە: پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وسلم فەرموویەتی:
خۆتان لە دونیا و ئافرەت بپارێزن ، بەڕاستی یەکەمین فیتنەی بەنی ئیسرائیلیەکان لە ئافرەتان بوو .

کۆکردنەوە و ئامادەکردنی

م. هەڵگورد مصطفى گەلاڵەیی

٠٧٥٠٤١٢٨٢٢٠

پەرتوکخانەی دێرین

لە بڵاوکراوەی پەرتوکخانەی دێرین - سۆران - پێش یاریگا

٠٧٥٠٤١٢٨٢٢٠ - ٠٧٧٠٧٠٠٥٧٦٥ - ٠٧٨٠٣٨٩٢٩٣٩

پێشەكی

بسم الله الرحمن الرحيم

و اله وصحبه ومن تبعهم بإحسان hالحمدلله رب العالمين والصلاة والسلام علي نبينا محمد إلي يوم الدين ، وبعد .

بە پشتیوانی خوای گەورە لەم نامیلكەیەدا باس لە حەرامیەتی و نادروستیەتی تێكەڵبوونی پیاوان و ئافرەتانی نامەحرەم دەكەین بە بەڵگەی قورئان و سوننەت ، وە باس لە زەرەر و زیانەكانی دەكەین بۆ ئەوەی ببیتە مایەی چاوڕۆشەنی و ئاگاداری موسولمانان لەو تاوانە ئاشكرایە كە زۆریك لە موسولمانان لیی بیئاگان و تیی كەوتوون.

بەڵگە لە قورئاندا

1 – قال تعالى : [وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلاَ تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الأُولَى وَأَقِمْنَ الصَّلاَةَ وَآتِينَ الزَّكَاةَ وَأَطِعْنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ ..] (الأَحْزَابِ : 33) .

واتە: ئەی ئافرەتان لە ماڵەكانتان بمیننەوە و بەبی كاری پیویست لە ماڵ دەرنەچن ، وەكو سەردەمی جاهیلیەتی پیشوو زینەت و جوانی خۆتان بۆ پیاوانی نامەحرەم دەرنەخەن ، وە نویژەكانتان بە جوانی و ریك و پیكی ئەنجام بدەن ، وە زەكاتیش بدەن ، وە hبەردەوام گویڕایەڵی خوا و پیغەمبەری خوا بن .

ـ زانایان فەرموویانە ئەم ئایەتە بەڵگەیە لەسەر حەرامیەتی (إختلاط) تیكەڵ بوونی ئافرەتان لە گەڵ پیاوانی نامەحرەم ، چونكە ئەم كردارە كرداری كەسانی سەردەمی جاهیلی پیش هاتنی ئیسلامە .

ئیمامی موجاهید (ڕەحمەتی خوای گەورەی لیبی) لە تەفسیری ئەم ئایەتە پیرۆزەدا فەرموویەتی : ئافرەتانی سەردەمی جاهیلی لە ماڵەوە دەردەچوون و بەناو پیاوانی نامەحرەم دەڕۆیشتن و تیكەڵیان دەكردن . تفسير ابن كثير : 3/483 .

2 – قال تعالى : [وَإِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا فَاسْأَلُوهُنَّ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ ذَلِكُمْ أَطْهَرُ لِقُلُوبِكُمْ وَقُلُوبِهِنَّ ...] (الأَحْزَابِ : 53) .

واته: ئەگەر پرسیار و داوای شتیکتان لە خیزانەکانی پیغەمبەری لە پشتی پەردەوە پرسیاریان لیبکەن و (نابیت تیکەلی خوا کرد بکەن و دەبیت لە یەکتر دیارنەبن) ، ئا بەو شیوەیە پاکترە بۆ دلی ئیوە و دلی ئەوانیش (نەك تیکەلی ژن و پیاوی نامەحرەم بکریت ، چونکە تیکەلی دەرەنجام گەلی شتی خراپی لی ئەوەشیتەوە) .

3 – قال تعالى : (وَلاَ تَقْرَبُوا الزِّنَا إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَسَاءَ سَبِيلاً) .(الإِسْرَاءِ : 32) .

واته: نزیکی زینا مەکەونەوە ، بەراستی ئەوە کردەوەیەکی زۆر ناشرین و ریگەیەکی پیس و خراپە .

ـ خوای گەورە لەم ئایەتە پیرۆزەدا نەهی کردووە لە گشت ئەو هۆکارانەی دەبنە مایەی تووش بوون بە زینا ، بیگومان تیکەلی بوونی ژن و پیاوی نامەحرەم یەکیکە لە هۆکارەکانی تووش بوون بە زینا ، چەندین کەس هەیە بەهۆی تیکەلیەوە سەیری یەکتریان کردووە و شەیتان گومرای کردوون و پاشان تووشی زینای کردوون ، شتی وا زۆر روویداوە کەس ناتوانیت ئینکاری بکات ، وە با کەس نەلیت من دلم پاکە و هەموو کەسم پی وەکو برایە چونکە مرۆڤ شەیتان دوژمنیەتی و بەردەوام فرمانی شتی خراپی پیدەکات ، هەر وەکو خوای گەورە فەرموویەتی: [إِنَّمَا يَأْمُرُكُمْ بِالسُّوءِ وَالْفَحْشَاءِ] (الْبَقَرَةِ : 169)

واته: بەراستی (شەیتان) فەرمانتان پیدەکات بە تاوان و خراپە و داوین پیسی و زیناکردن .

وە هەروەها مرۆڤ نەفسەکەی بەردەوام فرمانی خراپی پی

دەکات خـوای گـەورە فـەرموویـەتـی: [إِنَّ النَّفْسَ لأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ]يوسُفَ : 53 .

واتە: بەڕاستی نەفس و دەروون هەمیشە فەرمان بە خراپە دەکات .

4 – قال تعالى : [يَعْلَمُ خَائِنَةَ الأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الصُّدُورُ] غَافِرٍ:19

واتە : خـوای گـەورە ئاگای لەو چاوە خیانەتکارانە هەیە کە بەدزی و نهێنی سەیری (کچ و خێزان و دایکی) خەڵکی دەکات ، وە زانیاری هەیە بە گشت ئەو شتانەی لە دڵ و دەروون و سینەکاندا حەشاردراوە .

ـ ئەم ئایەتە پیرۆزەش یەکێکە لەو ئایەتانەی کە باس لە مەترسی و نادروستیەتی (إختلاگ) دەکات ، عبدالله ی کوری عەبباس (ڕەزای خـوای گـەورەی لێ بێ) لە تەفسیری ئەم ئایەتە پیرۆزەدا فەرموویەتی : ئەم ئایەتە پیرۆزە باس لە پیاوێك دەکات (بۆ نموونە) بچێتە ماڵێك لەو ماڵەدا ئافرەتێکی جوان هەبێت ، ئەو ئافرەتە لە بەردەمی پیاوەکە بێت و بچێت ، هەر کاتێك ئەهلی ئەو ماڵە لە پیاوەکە بێئاگابوون یەکسەر پیاوەکە سەیری ئافرەتەکە دەکات ، وە هەر کاتێك ئاگایان لە پیاوەکە بوو یەکسەر چاوەکانی دادەگرێت و سەیری ئافرەتەکە ناکات ، هەر کاتێك بێ ئاگابوون سەیری دەکات ، وە هەر کاتێك ئاگایان لێ بوو چاوی دادەگرێت ، بۆیە خـوای گـەورە دەزانێت چ لە دڵ و دەروونی ئەو پیاوە هەیە ئەو پیاوە ئەگەر بۆی بڕەخسێت ئامادەیە زیناش لە گەڵ ئافرەتەکە بکات ، بۆیە لە شەریعەتی ئیسلامدا دەبێت پیاوان لە ئافرەتان جیا بکرێنەوە بۆ ئەوەی لە نەزەر کردن و زینا بەدوور بکەونەوە ، چونکە ئەم دوو شتە خراپە بەبێ تێکەڵبوون بوونیان نیە و نایەنە کایەوە . (الخلوة والاختلاط: 8) .

بەلگە لە فەرموودە سەحیحەکان

1 – عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ

قَالَ : [إِيَّاكُمْ وَالدُّخُولَ عَلَى النِّسَاءِ فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الأَنْصَارِ : يَا رَسُولَ اللهِ ، أَفَرَأَيْتَ الْحَمْوَ ؟ قَالَ : الْحَمْوُ الْمَوْتُ] . صحيح البخاري: 5232 .

واتە: لە عوقبەی کوڕی عامرەوە (ڕەزای خوای گەورەی لی بی) فەرمووی : ووشیار و ئاگادار بن لە hفەرمووی: پێغەمبەری خوا چوونتان بۆ لای ئافرەتانی نامەحرەم ، پیاویك لە ئەنساریەکانی ئەی چوونە لای hشاری مەدینە فەرمووی : ئەی پێغەمبەری خوا خێزانی برا حوکمی چیە؟ واتە: (تیکەڵ بوون و مانەوە لە گەلی فەرمووی : تیکەڵ بوون و مانەوە لە گەڵ خێزانی برا هەر مردنە (واتە زۆر ترسناکە و حەڕامە و دروست نیە) .

ـ لە ئیسلامدا نەزەرکردن یان تیکەڵ بوون حەرامە لە گەڵ براژن یان کچە مام یان کچە پوور یان کچە خاڵ یان ماموژن یان خالۆژن وە غەیری ئەوانیش کە لەسەر پیاو بە هەتا هەتایی حەرامنین بۆمارەکردن ، لە ئیسلامدا دوو جۆر مارەکردنی حەرام کراو هەیە کە ئەم دوانەن (مُحَرَّمَة أَبَدِيَّة وَمُحَرَّمَة مُؤَقَّتَة) حەرامکراوی ئەبەدی ئەو ئافرەتانەن کە پیاو بە هیچ شیوەیەك هەتا هەتایە بۆی نیە مارەیان بکات وەکو دایك و خوشك و پوور و خەسو ، سەیرکردن و تیکەڵ بوون لەگەڵ ئەوانە دروستەو کیشە نیە .

وە حەرام کراوی (مُؤَقَّت) بریتین لەو ئافرەتانەی کە بۆ کاتیکی دیاری کراو حەرامە مارە بکرین وەکو ژنی برا ، براژن ئەوەندە لە شوبرای حەرامە مارەبکریت هەتا پیاوەکەی لە ژیاندا ماوە ، هەر

كاتيك پياوەكەى مرد براى پياوەكەى كە دەكاتە شوبراى بۆى هەيە بە شيوەيەكى شەرعى مارەى بكات ، بۆيە زانايان دەفەرموون نەزەرى براژن لە شوبرا حەرامە چونكە ئەو ئافرەتە وەكو دايك و خوشك نيە هەتا هەتايە مارەكردنى حەرٍام دەبيت.

بۆيە پيويستە موسولمانان لە خوا بترسن و بە فيلەكانى شەيتان هەلنەخەلەتين و بەناوى خۆيەتى و خزمايەتى تيكەلى و نەزەر كردن نەكەن چونكە ئەم كارە ناشەرعيە و زەرەر و زيانى دونيا و دوا رۆژى ليدەكەويتەوە .

2 – عن أَبِى أُسَيْدٍ الأَنْصَارِىِّ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللهِ يقُولُ ـ [وَهُوَ خَارِجٌ مِنَ الْمَسْجِدِ فَاخْتَلَطَ الرِّجَالُ مَعَ النِّسَاءِ فِى الطَّرِيقِ ـ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ - صلى الله عليه وآله وسلم - لِلنِّسَاءِ: «اسْتَأْخِرْنَ فَإِنَّهُ لَيْسَ لَكُنَّ أَنْ تَحْقُقْنَ الطَّرِيقَ، عَلَيْكُنَّ بِحَافَاتِ الطَّرِيقِ». فَكَانَتِ الْمَرْأَةُ تَلْتَصِقُ بِالْجِدَارِ حَتَّى إِنَّ ثَوْبَهَا لَيَتَعَلَّقُ بِالْجِدَارِ مِنْ لُصُوقِهَا بِهِ] . الصحيحة 856 .

واتە: ئەبى ئوسەيدى ئەنساريەوە (رەزاى خواى گەورەى لى بى) فەرمووى كاتيك لە دەرەوەى مزگەوت – لە ريگادا پياوان و بە ئافرەتان تيكەلى بوون گويى لە پيغەمبەرى خوا بووە ئافرەتانى دەفەرموو: خۆتان دوابخەن بەراستى بۆ ئيوە نيە لە ناوەراستى ريگادا برۆن ، بە تەنيشتى ريگاكەدا برۆن ، لە دواى ئەو ، ئافرەتان خۆيان لە ناو پياوان جيا فەرمانەى پيغەمبەرى خوا كردەوە ئافرەتى وا هەبوو ئەوەندە خۆى لە ناوەراستى ريگاكە دوور دەكردەوە خۆى بە ديوارى ريگاكەوە دەلكاند هەتا پۆشاكى بەديوارەكەوە دەلكا بەهۆى نزيك بوونەوەى لە ديوارەكە .

ـ لەم فەرموودەيەدا بۆمان دەردەكەويت كەوا پيغەمبەرى خوا نەهى كردووە لە تيكەلى بوونى پياوان و ئافرتان لەناو ريگادا ،

ئەگەر تێکەڵی لە بەردەم مزگەوت و لەناو ڕێگاکان حەرام بێت ئەی چۆن لەناو غورفە و هۆڵ و سەیرانگاکان جائیزە؟

وە ئەم فەرموودە فائیدەی ئەوەشمان پێدەدات کەوا ئافرەتانی گوێڕایەڵ و بە تەقوا و لە خواترس سەردەمی پێغەمبەری خوا کردووە و خۆیان بوونە ، یەکسەر گوێڕایەڵی پێغەمبەری خوایان لە پیاوان جیا کردۆتەوە ، بەڵام ئافرەتانی ئەم سەردەمە زۆربەیان لە جیاتی خۆیان لە پیاوانی نامەحرەم بەدوورگرن و تێکەڵیان نەکەن زۆر بە ئاسایی تێکەڵیان دەبن و پێکەنین و قسەی بێ پێویستیان لە گەڵ دەکەن ، وە گاڵتەش بەو پیاو و ئافرەتانە دەکەن کە لە خوا ئەترسن و ئەم تێکەڵیە ناشەرعیە ناکەن .

قالَ رسولُ اللهِ – فِي : (فَاتَّقُوا الدُّنْيَا وَاتَّقُوا النِّسَاءَ ؛ فَإِنَّ أَوَّلَ فِتْنَةِ بَنِي إِسْرَائِيلَ كَانَتْ فِي النِّسَاءِ). ((الصحيحة)) (486 و 911) .

پێغەمبەری خوا فەرموویەتی: خۆتان لە دونیا و ئافرەت بپارێزن ، بەڕاستی یەکەمین فیتنەی بەنی ئیسرائیلیەکان لە ئافرەتان بوو .

پێغەمبەری خوا لەم فەرموودەیەدا فەرمانمان پێ دەکات بە خۆپاراستن لە ئافرەتانی نامەحرەم ، بێگومان یەکێك لە هۆکارەکانی خۆپاراستن لە ئافرەتانی نامەحرەم بریتیە لە خۆ بەدوورکردن لە (إختلاك) تێکەڵی ، بۆیە ئەو فەرموودەیەش بەڵگەیە لەسەر حەرامیەتی (إختلاك) .

قالَ رسولُ اللهِ : (الْمَرْأَةُ عَوْرَةٌ , وَإِنَّهَا إِذَا خَرَجَتْ ؛ اسْتَشْرَفَهَا الشَّيْطَانُ , وَإِنَّهَا لاَ تَكُونُ إِلَى وَجْهِ اللَّهِ : أَقْرَبَ مِنْهَا فِي قعرِ بيتِها) . صحيح ـ ((التعليق الرغيب)) (1/ 136) , ((الإرواء)) (1/ 303/273) .

فەرموویەتی : ئافرەت عەورەتە ، کاتێك لە ماڵ دەرئەچێت ، شەیتان لەبەر چاوی پیاوانی نامەحرەم دەیڕازێنێتەوە ، بەڕاستی چاکترین شت بۆ ئافرەت بۆ ئەوەی ڕەزامەندی خوا بەدەست بێنێت مانەوەیەتی لەناوە ماڵەکەی .

ـ لەم فەرموودەیەشدا بۆمان دەردەکەوێت کەوا ئافرەت نابێت تێکەڵی پیاوان بکات ، چونکە شەیتان لەبەر چاوی پیاوانی نامەحرەم دەیڕازێنێتەوە ، وە چاکترین شوێنی ئافرەت ماڵەوەیەتی دوور لە تێکەڵی پیاوانی نامەحرەم ، وە خراپترین شوێنیشی دەرەوەو تێکەڵ بوونیەتی لەگەڵ پیاوانی نامەحرەم .

وە زۆر بەڵگەی تر هەیە لە قورئان و سوننەت لەسەر حەرامیەتی تێکەڵی پیاوان و ئافرەتانی نامەحرەم ، بەڵام لەبەر بچوکی قەبارەی نامیلکەکە تەنها مەجالی باسکردنی ئەوەندە بەڵگانەمان هەبوو ، وە هەر کەسێك حەق ویست بێت تەنها یەك بەڵگەی بەسە ، بەڵام کەسێك حەقی نەوێت هەزار بەڵگەشی بۆ باس بکرێت سودی نیەو وەری ناگرێت ، خوای گەورە بمان پارێزێت لەشوێن کەوتنی هەواو ئارەزوو .

1 – نەزەرکردن

2 – نەمانی غیرەت .

3 – نەمانی شەرم و حەیا .

4 – تیك چوونی ڕەوشت و ئەخلاق .

5 – زۆربوون و بلآو بوونەوەی زینا .

6 – تووشبوون بە نەخۆشی (عشق) دلداری .

7 – زۆربوونی تەلآق بەهۆی خیانەتی زەوجی .

8 –تەوقەکردن و لە یەك خشان و بەیەك کەوتن .

9 –بەدەر کەوتنی جوانی و لاشەی ئافرەتان بۆ پیاوانی نامەحرەم

.

10 – زۆری کەوتن لە وانەکان لەو قوتابخانانە و پەیمانگاو کۆلیژانەی تیکەلاون . (الخلوه والاختلاگ: 25).

وصلی الله علی نبینا محمد

واله وصحبه وسلمh

28 رجب 1436 ه – 5/17/ 2015 م

سۆران